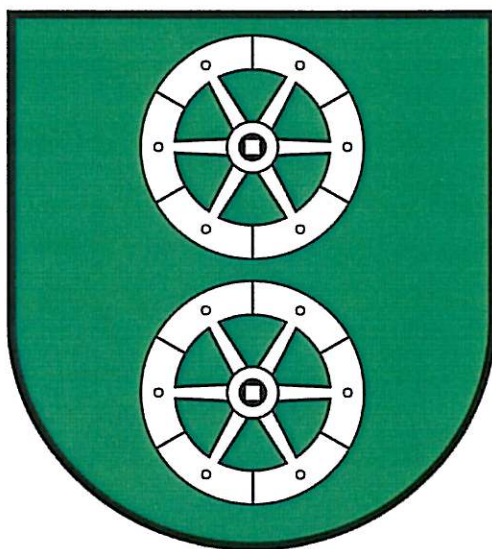

Załącznik do Uchwały Nr XXII/109/2016
Rady Gminy Polance Wielkiej
z dnia 23 sierpnia 2016 roku

**Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Polanka Wielka na lata 2016 – 2022**

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej
2016 rok**

Spis treści:

Wprowadzenie	2
1. Podstawa prawna regulująca powstanie Strategii	4
2. Metodologia	16
3. Charakterystyka gminy Polanka Wielka	18
4. Diagnoza demograficzno-społeczna w gminie Polanka Wielka	20
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej	23
5.1 Pomoc Ośrodka w obszarze ubóstwa	28
5.2 Pomoc Ośrodka w obszarze bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ..	29
5.3 Pomoc Ośrodka w obszarze bezrobocia	31
5.4 Pomoc Ośrodka w obszarze długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności	34
5.5 Pomoc Ośrodka w obszarze przemocy w rodzinie	36
5.6 Pomoc Ośrodka w obszarze potrzeby ochrony macierzyństwa	38
5.7 Pomoc Ośrodka w obszarze alkoholizmu	40
5.8 Usługi opiekuńcze Ośrodka	41
5.8.1 Poradnictwo specjalistyczne	42
5.8.2 Praca socjalna	43
5.8.3 Interwencja kryzysowa	44
5.8.4 Kontrakt socjalny	45
5.9 Asystent rodziny	45
5.10 Piecza zastępcza	47
6. Analiza danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu	48
7. Analiza ankiet	53
8. Analiza SWOT	55
9. Cele strategii, kierunki działań, źródła finansowania, wskaźniki	68
10. Monitoring i ewaluacja wdrożonej Strategii	69
Spis tabel	70
Spis wykresów.....	71

Wprowadzenie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to uporządkowana, długoterminowa i przyszłościowa koncepcja polityki społecznej, której celem jest wsparcie osób dotkniętych izolacją oraz marginalizacją społeczną, a także stworzenie optymalnych warunków do funkcjonowania lokalnej społeczności. Istotnym elementem Strategii jest wyrównywanie szans społecznych mieszkańców gminy Polanka Wielka poprzez współpracę wszystkich instytucji realizujących politykę społeczną.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) . Należy przy tym uwzględnić fakt, iż zróżnicowanie problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na budowę dokumentu. Pod wpływem przeobrażeń społeczno-ekonomicznych polityka społeczna w Polsce ulega przekształcaniu - od modelu typowo opiekuńczego, z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym, do modelu pośredniego, wzmacniającego indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla rozwoju społecznego. Strategia jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej przyszłości. Dokument posiada charakter dynamiczny- podlega ciągłym przemianom, pojawiają się nowe, istotne cele, a część traci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej, grup społecznych oraz współdziałania instytucji i organizacji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz szeroko rozumianą integracją.

Strategia jest takim dokumentem, który uwzględnia program pomocy społecznej i projekty, które zostały przyjęte do realizacji, bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Programy i projekty stanowią integralną część niniejszej Strategii. Aktualizacja tej części Strategii będzie miała miejsce każdorazowo w pracach nad ewaluacją poszczególnych programów i projektów oraz ewaluacją samej strategii.

Strategia ma charakter otwarty, zawiera w sobie założenie ciągłego doskonalenia zawartych w niej zapisów, modyfikacji kierunków działań oraz sposobów realizacji założonych celów. Dobrze opracowana Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej dla których stanowi potencjalne uzasadnienie.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Polanka Wielka w latach 2016 - 2022. Realizacja zadań wyznaczonych w Strategii ma odbywać się poprzez stałą współpracę instytucji, stowarzyszeń pozarządowych działających w gminie, których celem jest wpływ na kształtowanie życia mieszkańców.

---

1. Podstawa prawna regulująca powstanie Strategii

Prace nad prezentowaną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Polanka Wielka rozpoczęto w maju 2016 roku zgodnie z umową zawartą pomiędzy gminą Polanka Wielka a firmą Empiria Duo Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa w Jastrzębiu Zdroju. Perspektywa czasowa obowiązywania dokumentu jest powiązana z dokumentami strategicznymi ze szczebla europejskiego, krajowego i lokalnego. Poniżej przedstawiono kluczowe dla ww. dokumentu akty prawne, które są szczególnie istotne dla funkcjonowania Strategii.

Dokumenty szczebla europejskiego

Europa 2020 - program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010 – 2020- program zastąpił realizowaną od roku 2000 Agendę Lizbońską. Celem strategii jest przyspieszenie wzrostu gospodarczego oraz zwiększenie zatrudnienia poprzez skoordynowane działania instytucji europejskich, państw członkowskich, regionów, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Na potrzeby monitorowania stopnia realizacji programu Europa 2020 zdefiniowano pięć celów głównych:

- 1) osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75 proc. wśród osób w wieku 20 – 64 lata;
- 2) zwiększenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową, w sektorze publicznym i prywatnym, do poziomu 3 proc. PKB;
- 3) poprawę efektywności energetycznej: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20 proc., zwiększenie do 20 proc. udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej o 20 proc.;
- 4) podniesienie poziomu wykształcenia – zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10 proc., zwiększenie do 40 proc. odsetka osób w wieku 30 – 34 lat posiadających wykształcenie wyższe (lub równoważne);
- 5) zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln.¹

---

¹

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Polanka Wielka jest zgodna z dokumentami krajowymi takimi jak:

Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- konkurencyjna gospodarka;
- społeczna i terytorialna;
- sprawne i efektywne państwo.²

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju - jest to dokument przygotowany przez Zespół Doradców Strategicznych Premiera RP, w oparciu o analizę, charakterystykę i ocenę 20 lat transformacji - przedstawia 10 kluczowych dla przyszłości wyzwań oraz dylematy wymagające rozstrzygnięć, by wyzwania te podjąć. Zostały stworzone przesłanki do myślenia w kategoriach realnie strategicznych, innowacyjnych, z formułowaniem wizji, celów oraz narzędzi niezbędnych dla osiągnięcia wyznaczonych celów. Projekt obejmuje 10 wyzwań rozwojowych:

- 1) wzrostu konkurencyjności;
- 2) sytuacji demograficznej;
- 3) wysokiej aktywności pracy oraz adaptacyjności zasobów pracy;
- 4) odpowiedniego potencjału infrastruktury;
- 5) bezpieczeństwa energetyczno- klimatycznego;
- 6) gospodarki opartej na wiedzy i rozwoju kapitału intelektualnego;
- 7) solidarności i spójności regionalnej;
- 8) poprawy spójności społecznej;
- 9) sprawnego państwa;

---

¹ <http://uniaeuropejska.org/strategia-europa-2020/>, dostęp: 10.05.2016.

2

¹ <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/zarzadzanie-rozwojem-kraju/strategia-rozwoju-kraju/>, dostęp: 10.05.2016.

10) wzrostu kapitału społecznego Polski.³

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 - Prace nad opracowaniem dokumentu trwały pod kierunkiem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 2009 r. Cztery cele szczegółowe Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 obejmują:

- wspieranie budowy postaw kooperacji, kreatywności i komunikacji poprzez nowe metody i zmiany w systemie edukacji, zarówno formalnej, jak i poza formalnej;
- wzmacnianie dialogu obywatelskiego oraz rozwój instrumentów ekonomii społecznej;
- polepszanie dostępności do wysokiej jakości programów mediów publicznych, a także zasobów kultury;
- wzmacnianie sektora kultury i przemysłów kreatywnych, w tym działań na rzecz szkolnictwa artystycznego, nowoczesnych instytucji kultury oraz promocji polskiej kultury za granicą.

Przyjęcie Strategii poprzedziły odbywające się w 2011 r. szerokie konsultacje społeczne z udziałem wszystkich zainteresowanych grup i środowisk. Koordynatorem realizacji Strategii jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR) to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku. Określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Najważniejszym celem KSRR jest wykorzystanie specyficznych atutów (tzw. potencjałów rozwojowych), które ma każdy obszar Polski, dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności. KSRR wyznacza też trzy cele szczegółowe. Dotyczą one:

- wzrostu konkurencyjności regionów, czyli rozwijania potencjałów największych miast i otaczających je gmin oraz tworzenia warunków do korzystania z tego rozwoju przez pozostałe obszary. To w miastach powstaje najwięcej nowych miejsc pracy, innowacyjnych firm, w nich zlokalizowane są szkoły wyższe, instytucje kultury;
- niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju- szczególnie w obszarach wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług,

---

3

¹ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>, dostęp: 10.05.2016.

miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, np. niektóre były stolice województw, obszary przygraniczne czy te części Polski, które nie mają nowoczesnej sieci drogowej czy kolejowej;

- sprawnego zarządzania polityką rozwoju (m.in. większa rola województw w prowadzeniu polityki rozwoju, nowe narzędzia polityki regionalnej – kontrakty terytorialne, obserwatoria terytorialne, krajowe i regionalne fora terytorialne).⁴

Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest uzupełnieniem na poziomie lokalnym zapisów:

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011- 2016;
- Narodowego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2016 – 2020;
- Rządowego Programu Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2016-2017.

Dokumenty regionalne

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2010 – 2020 - wyznacza przede wszystkim cele, które można osiągnąć w perspektywie roku 2020. Dokument jest efektem trwających blisko 2,5 roku prac reprezentantów różnych środowisk, ekspertów, naukowców oraz przedstawicieli Samorządu Województwa”. W debacie regionalnej udział wzięło ponad 1,5 tys. mieszkańców województwa. W grupie tej znaleźli się m.in. naukowcy, przedstawiciele administracji rządowej, przedsiębiorcy, samorządowcy, osoby związane z kulturą, reprezentanci organizacji pozarządowych, studenci, uczniowie szkół średnich i gimnazjalnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2014 – 2020 – to podstawowy i najważniejszy dokumentem samorządu Powiatu Oświęcimskiego, który określa obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, w przestrzeni prowadzonej przez władze Powiatu. Strategia jest swoistego rodzaju narzędziem wspierania pozytywnych zmian w Powiecie oraz niwelowania barier pojawiających się w otoczeniu.

4

¹ <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/zarzadzanie-rozwojem-kraju/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego/> (dostęp 21.04.2016)

Dokumenty lokalne

Strategia Rozwoju Gminy Polanka Wielka na lata 2015 – 2020 - jest programem strategicznym, określającym zasady i cele prowadzenia polityki prorozwojowej na obszarze gminy w obranym horyzoncie czasowym. Zawarte cele w Strategii ukierunkowane są na poprawę życia mieszkańców oraz zwiększenie konkurencyjności obszaru.

Plan Odnowy Miejscowości Polanka Wielka na lata 2009 – 2017 - został opracowany w związku z możliwością uzyskania dofinansowania ze środków unijnych na realizację operacji służących lokalnej społeczności, podnoszących atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną miejscowości. Plan ma służyć pełnemu wykorzystaniu istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym również możliwości wykorzystania środków unijnych jak i krajowych na realizację projektów służących rozwojowi miejscowości.

Krajowe regulacje prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Polanka Wielka, uwzględnia zapisy obowiązujących przepisów prawnych:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.).

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężenia problemów w życiu codziennym.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575).

Zapisy znajdujące się w ustawie określają zasady oraz formy wspierania rodziny, która napotyka trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ponadto ustawodawca określa zasady oraz formy sprawowania pieczy zastępczej, jak również pomoc w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Reguluje również kwestie finansowania oraz administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a,
- świadczenia wypłacane przez gminy, na podstawie art. 22b,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi (3% z budżetu państwa), składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2014 r. poz. 1863 z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Kartę przyznaje wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania członka rodziny wielodzietnej.

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 169 z późn. zm.)

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Pozwoliło to na lepszy dostęp osób uprawnionych do organu wypłacającego świadczenia. Po nowelizacji ustawa zakłada uproszczenie i zmniejszenie procedur administracyjnych związanych ze stosowaniem ustawy, bardziej racjonalne funkcjonowanie organów działających na jej podstawie oraz efektywne odzyskiwanie przez budżet państwa od dłużników alimentacyjnych należności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jednakże efektywność ta jest zbyt niska.

Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej "świadczeniami z funduszu alimentacyjnego",
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn.zm.).

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w

procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 546).

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1987 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. z. Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz.721 z późn. zm.).

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, lekki, umiarkowany), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 162).

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm).

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”. Ponadto, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania

powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.)

Ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii oraz zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawodawca określa zadania obejmujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, sposób postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa określa również zadania realizowane przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym, do zadań własnych gminy należą:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.).

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów

ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.).

Ustawa określa:

- warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasady i tryb finansowania świadczeń,
- zasady i tryb kwalifikowania świadczeń opieki zdrowotnej jako świadczeń gwarantowanych,
- zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń,
- zasady powszechnego - obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego,
- podstawy instytucjonalno-proceduralne do stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady,
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia, zwanego dalej "Funduszem",
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, zwanej dalej "Agencją",
- zasady sprawowania nadzoru i kontroli nad finansowaniem i realizacją świadczeń.

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.).

Ubezpieczenia społeczne obejmują: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej "ubezpieczeniem chorobowym", ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej "ubezpieczeniem wypadkowym". Ustawa określa:

- zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
- zasady, tryb i terminy - zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,

- zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
- zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- zasady zarządzania tym funduszem,
- zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.).

Reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół i placówek, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

---

2. Metodologia

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Polanka Wielka na lata 2016 - 2022 kładzie nacisk na zintegrowaną pomoc społeczną adresowaną do wszystkich potrzebujących osób i rodzin z obszaru gminy Polanka Wielka, a także na poprawę jakości życia mieszkańców oraz budowanie prawidłowych postaw.

Konstrukcję dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oparto na :

- ♦ metodzie analizy danych wtórnych (metoda „desk research”), która polega na poddaniu szczegółowej analizie informacji zgromadzone w celach administracyjnych, udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej do zaobserwowania liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, objętych pomocą Ośrodka ze względu na występowanie problemów, z którymi konkretna osoba bądź rodzina nie jest w stanie sobie poradzić. Jest to technika badawcza będąca dla Strategii wstępną fazą projektu poprzedzającą fazę zbierania danych pierwotnych.

Wykorzystano:

- *Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla gminy Polanka Wielka,*
- *Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla gminy Polanka Wielka,*
- *Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2015 dla gminy Polanka Wielka,*
- ♦ wywiadzie swobodnym przeprowadzonym z pracownikami Ośrodka celem analizy oraz przedyskutowania informacji niezbędnych do wglębień się w funkcjonowanie Ośrodka, jego specyfiki,
- ♦ analizie sprawozdań z gminnych programów pomocowych, przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem problematycznych obszarów:
  - *Sprawozdanie z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Polanka Wielka na lata 2013 – 2015 i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2014,*
  - *Sprawozdanie z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Polanka Wielka na lata 2013 – 2015 i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania*

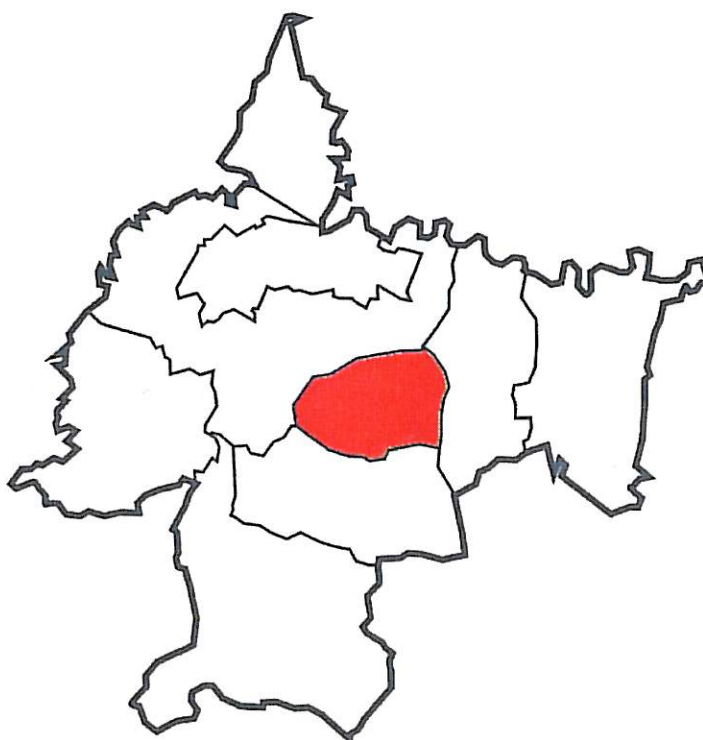
przemocy w rodzinie w roku 2015,

- *Sprawozdanie z rocznej działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii w Polance Wielkiej w roku 2013,*
  - *Sprawozdanie z rocznej działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii w Polance Wielkiej w roku 2014,*
  - *Sprawozdanie z rocznej działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii w Polance Wielkiej w roku 2015,*
- ♦ analizie ankiet adresowanych do mieszkańców gminy Polanka Wielka, w celu zebrania jak największego materiału zawierającego opinie społeczności lokalnej na temat problemów społecznych oraz jakości życia w gminie.

3. Charakterystyka gminy Polanka Wielka

Gmina Polanka Wielka to gmina wiejska znajdująca się w województwie małopolskim, w powiecie oświęcimskim zajmująca obszar 24,08 km² pomiędzy dolinami rzek Soły, Skawy, Wisły. Siedzibą gminy jest Polanka Wielka. Powierzchnię gminy tworzą głównie pola uprawne i łąki. Dominuje kompleks pszenno-żytni, natomiast lasy mieszane z przewagą dębu, brzozy, modrzewia i sosny pokrywają okoliczne pagórki i stanowią ok. 10 % powierzchni gminy.

W Polance Wielkiej w skałach karbońskich występują dość bogate pokłady węgla kamiennego. Skały karbońskie pokryte są ilami morza mioceniowego, a te z kolei osadami lodowcowymi i rzeczno-lodowcowymi. Dolne partie tych osadów budują głównie utwory morenowe. Górne partie wysoczyzny to osady eoliczne z okresu ostatniego zlodowacenia, reprezentowane przez pyły i gliny lessowe. Falistą rzeźbę terenu ukształtowała erozyjna

działalność miejscowych strumieni i potoków, w wyniku której powstały głębokie rynny i obniżenia wycięte w pokładach lessowych⁵.

Gmina Polanka Wielka posiada powierzchnię 2408 ha, co stanowi 5,9 % powierzchni powiatu oświęcimskiego. Pod względem wielkości powierzchni Polanka Wielka jest dziewiątą gminą w powiecie oświęcimskim.

Gmina	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni powiatu
Oświęcim	3 000	7,4%
Brzeszcze	4 560	11,2%
Chelmek	2 732	6,7%
Kęty	7 608	18,8%
Osiek	4 076	10,0%
Oświęcim	7 484	18,5%
Polanka Wielka	2408	5,9%
Przeciszów	3 546	8,7%
Zator	5 163	12,7%
POWIAT	40 558	100,0%

Tabela Błąd! Nie określono sekwencji.. Porównanie powierzchni gmin powiatu oświęcimskiego

Miejscowość Polanka Wielka jest jedynym sołectwem które tworzy gminę. Polanka Wielka jest najmniejszą gminą w powiecie oświęcimskim i jedną z najmniejszych w Polsce.

5

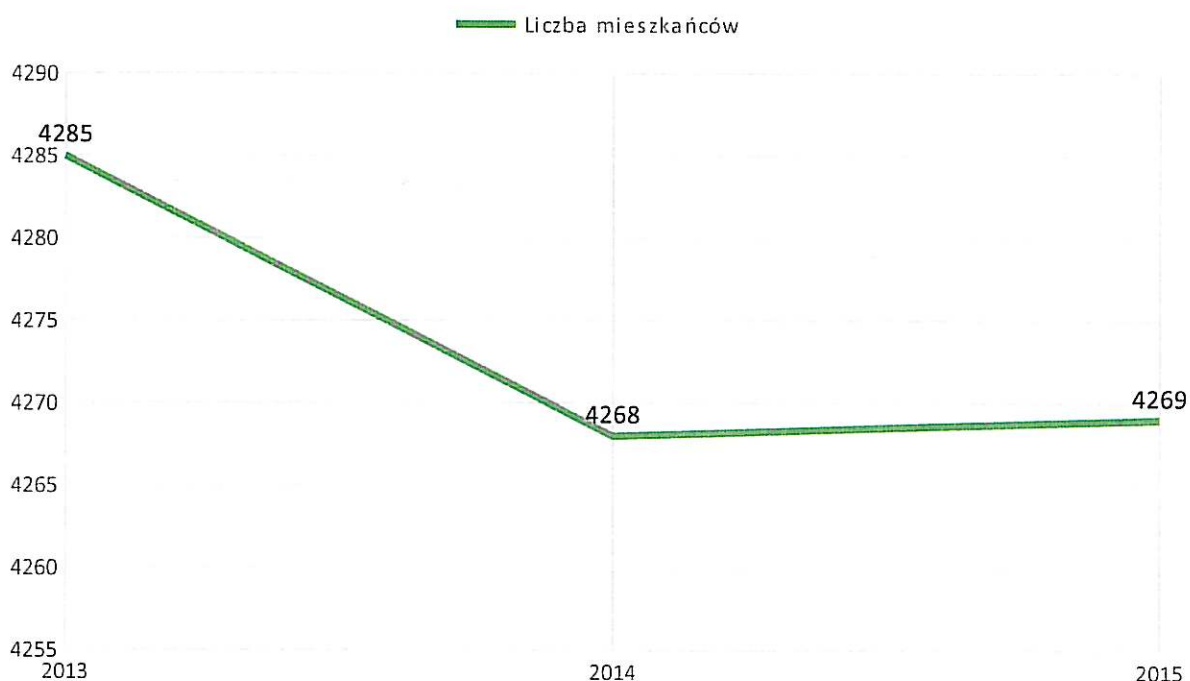
¹ Charakterystyka gminy dokonana w oparciu o informacje udostępnione na stronie internetowej gminy oraz materiały znajdujące się w Internecie.

4. Diagnoza demograficzno-społeczna w gminie Polanka Wielka

Analiza struktury ludności w oparciu o wykorzystanie informacji dotyczących płci oraz wieku pozwala ukazać trendy w zakresie płodności i umieralności. Ponadto, przyczynia się do określenia wielu społeczno-ekonomicznych konsekwencji.

Gmina Polanka Wielka zamieszkiwana jest przez przeszło 4 tys. mieszkańców. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalny jest nieznaczny spadek liczby mieszkańców. Gęstość zaludnienia gminy jest najniższa spośród wszystkich gmin znajdujących się w powiecie i wynosi 178 osoby na km², w powiecie oświęcimskim gęstość zaludnienia wynosi 382 osoby na km², natomiast w samym województwie małopolskim sytuacja wygląda następująco, 221 osoby na km².

Wykres 1. Liczba ludności gminy Polanka Wielka

Wśród ludności gminy zdecydowanie najwięcej jest mieszkańców znajdujących się w wieku produkcyjnym, są to 2694 osoby, które stanowią **63,11%** całej populacji gminy. Drugą najliczniejszą grupą według grup ekonomicznych stanowią osoby, które nie ukończyły pełnoletności. Udział tej grupy w strukturze mieszkańców odpowiada **20%**. Ludność najstarsza, czyli kobiety po 60 roku życia i mężczyźni po 65 roku życia stanowią **16,89%**

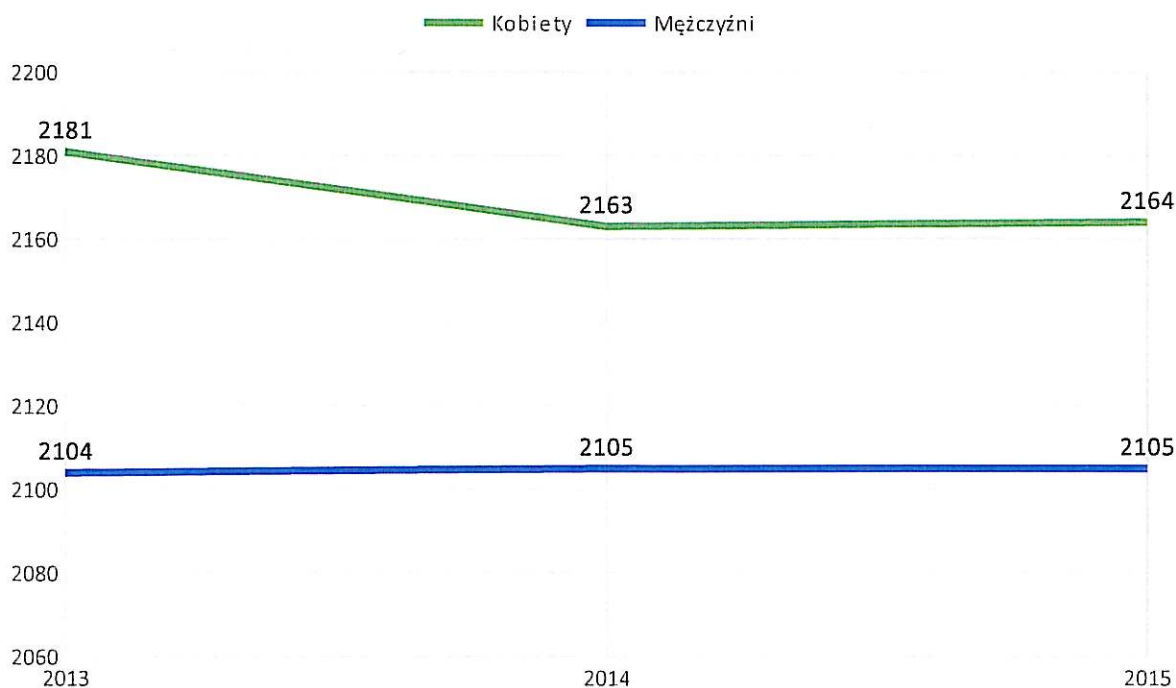

ogółu mieszkańców. Szczegółowe dane związane z liczbą ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych przedstawia poniższa tabela.

	2013	2014	2015
Wiek przedprodukcyjny	850	850	854
Wiek produkcyjny – kobiety	1317	1300	1287
Wiek produkcyjny – mężczyźni	1422	1406	1407
Wiek poprodukcyjny - kobiety	453	458	462
Wiek poprodukcyjny - mężczyźni	243	254	259

Tabela 2. Struktura ludności gminy Polanka Wielka⁶

W gminie zauważalna jest zdecydowanie przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, co w dużej mierze związane jest z większą umieralnością wśród mężczyzn.

Wykres 2. Demografia uwzględniająca płeć mieszkańców

6

¹ Przyjęto podział stosowany w *Ocenie zasobów pomocy społecznej*, gdzie osoby w wieku produkcyjnym znajdują się w grupie wiekowej 18-59 (kobiety), 18-64 (mężczyźni), w wieku poprodukcyjnym 60 lat i więcej (kobiety), 65 lat i więcej (mężczyźni).

Udział kobiet w całej populacji gminy w 2013 roku odpowiadał **50,90%**, natomiast mężczyzn – **49,10%**. W 2014 roku sytuacja wyglądała podobnie, chociaż odnotowano zmniejszenie liczby ludności o 17 osób, jednakże kobiety stanowiły **50,68%**, natomiast mężczyźni **49,32%**. W 2015 roku udział kobiet oraz mężczyzn w populacji utrzymywał się na podobnym poziomie w stosunku do lat poprzednich – **50,70%** (kobiety), **49,31%** (mężczyźni).

---

5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej

Gmina zobowiązana jest do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w celu zaspokojenia potrzeb wszystkich mieszkańców w środowisku lokalnym. Na szczeblu gminnym udzielana pomoc społeczna adresowana jest bezpośrednio do osób najbardziej jej potrzebujących. Skupia się w ten sposób na doraźnym rozwiązywaniu konkretnych problemów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej jest jednostką organizacyjną gminy, powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego, w szczególności z zakresu szeroko pojmowanej pomocy społecznej. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych gminy oraz środków budżetu państwa. Ośrodek pozyskuje także środki z funduszy unijnych.

Działania ukierunkowane na usamodzielnianie osób i rodzin, a także integrację osób ze środowiskiem odbywa się w oparciu o dostosowaną formę pomocy, która uwzględnia indywidualne okoliczności znajdowania się osoby bądź rodziny w niekorzystnym położeniu. Celem działań Ośrodka jest doraźna i długofalowa pomoc, która powinna przywrócić ład oraz porządek w funkcjonowaniu osoby lub rodziny.

Świadczeniami z pomocy społecznej realizowanymi przez Ośrodek są:

- ♦ świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ♦ świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej.

Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 514 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej jest zobowiązany do wykonywania zadań własnych gminy określonych przez ustawę⁷:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym niemającym dochodu i uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawianie pogrzebu w tym osobom bezdomnym
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

- 17) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje m.in. z instytucjami:

- ♦ Powiatowym Urzędem Pracy w Oświęcimiu w ramach Zespołu Partnerstwa Lokalnego,
- ♦ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu,
- ♦ Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie,
- ♦ Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu oświęcimskiego,
- ♦ Domem Pomocy Społecznej w Owczarach i Domem Pomocy Społecznej w Wadowicach,
- ♦ Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- ♦ Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie,
- ♦ Małopolskim Kuratorium Oświaty w Krakowie,
- ♦ Organizacje pozarządowe,
- ♦ Sądy i policja.

W gminie Polanka Wielka od 2013 roku do 2015 roku każdego roku pomocą społeczną obejmowana jest coraz mniejsza liczba rodzin z większą liczbą osób w tych rodzinach, co związane jest ze zmieniającą się strukturą rodzin. Jednakże, w stosunku do zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy, liczba beneficjentów pomocy społecznej utrzymuje się na zbliżonym poziomie z nieznaczną tendencją wzrostową.

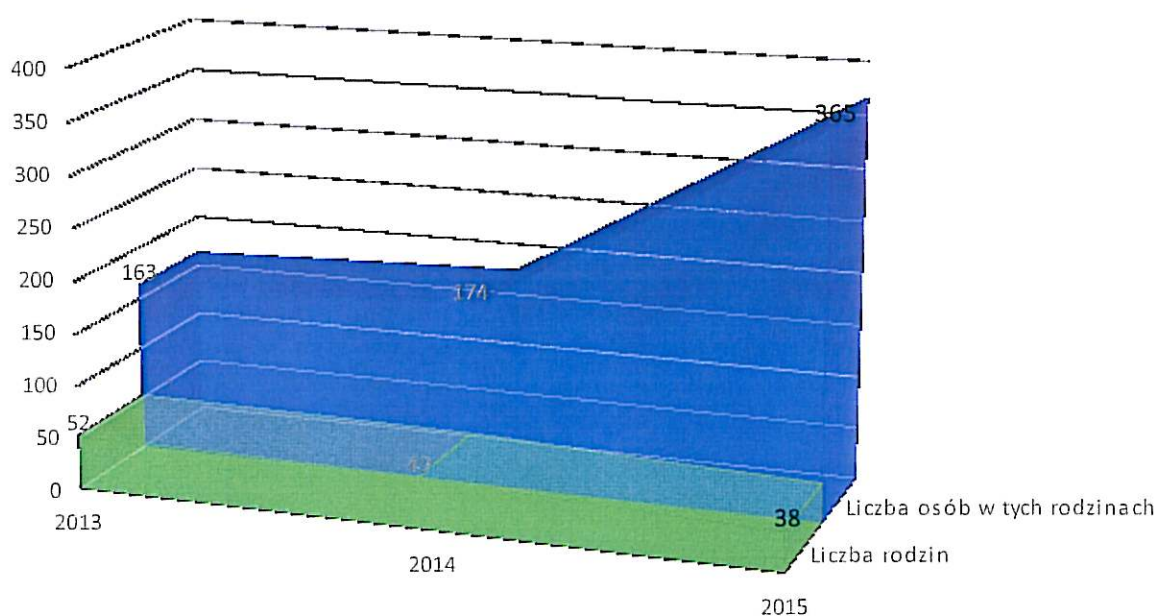
	2013	2014	2015
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	52	49	38
Liczba osób w tych rodzinach	163	174	189

Tabela 3. Ilość rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Polanka Wielka

Na przełomie lat 2013 – 2015 została udzielona pomoc łącznie **139 rodzinom** i **526 osobom** znajdującym się w danych rodzinach. W 2013 r. z pomocy społecznej GOPS skorzystało 52 rodzin, czyli 163 osoby, które stanowiły **3,80%** wszystkich mieszkańców Polanki Wielkiej. Kolejnego roku nastąpił spadek tej liczby do 49 rodzin, w tym do 174 osób z danych rodzin, które były **4,18%** całej lokalnej populacji. Natomiast w 2015 roku liczba podopiecznych GOPS spadła do 189 osób (38 rodzin), zatem **4,43%** mieszkańców gminy otrzymała pomoc społeczną.

Poniższy wykres przedstawia, iż spadek rodzin pobierających świadczenia socjalne nastąpił w 2014 roku, a w kolejnym roku nastąpiło kolejne obniżenie danej ilości.

Wykres 3. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013 – 2015.

Ilość świadczeń wypłaconych beneficjentom GOPS Polanka Wielka z uwzględnieniem podziału na powody jej przyznania kształtowała się w sposób zobrazowany w kolejnej tabeli:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok			Łącznie
	2013	2014	2015	
Ubóstwo	39	31	26	96
Bezrobocie	30	25	19	74

Niepełnosprawność	21	15	28	64
Długotrwała lub ciężka choroba	33	21	20	74
Bezradność (problemy)	26	29	22	77
Alkoholizm	10	7	5	22
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	20	13	76
Zdarzenia losowe	-	1	1	2
Przemoc w rodzinie	6	5	14	25
Usługi pomocy społecznej				
Poradnictwo specjalistyczne	19	15	14	48
Praca socjalna	83	50	61	194
Interwencja kryzysowa	1	-	-	1
Kontrakt socjalny	17	18	6	41

Tabela 4. Ilość rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Polanka Wielka z podziałem na występujące problemy społeczne.

Dane powyższej tabeli obrazują problemy społeczne występujące na terenie gminy na podstawie przyznanych świadczeń z określonego powodu trudnej sytuacji życiowej danej osoby / rodziny.

Największym problemem społecznym, z którym zmagają się beneficjenci pomocy społecznej jest ubóstwo, z powodu którego na przestrzeni 3 analizowanych lat przyznano łącznie 96 świadczeń stanowiących **69,10%** wszystkich świadczeń. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowił łącznie **55,40%** (łącznie 77 świadczeń), natomiast z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa wydano 76 świadczeń w latach 2013-2015, które odpowiadały **54,68%**. Rodzin zmagających się z problemem potrzeby długotrwałej lub ciężkiej choroby i pobierających zasiłek z tego powodu było razem 74 (**53,23%** wszystkich świadczeń), również z tytułu bezrobocia przyznano 74 świadczenia. Z kolei **46,04%**, czyli

rodzin było beneficjentami lokalnego GOPS z powodu niepełnosprawności. Z powodu stosowanej przemocy w rodzinie pomoc przyznano łącznie 25 rodzinom w latach 2013 -2015, co stanowiło 18% wszystkich udzielonych świadczeń. W wyniku zmagania się z alkoholizmem przydzielono 22 świadczenia, które odpowiadały 15,82% świadczeń przyznanych w analizowanych latach.

Rozważając zakres oddziaływania konkretnego problemu społecznego na terenie niewielkiej gminy wiejskiej należy mieć na uwadze pokoleniowość, konserwatywność w sposobie przekazywania wartości i zasad funkcjonowania w rodzinie, co bardzo często skutkuje skrywaniem lub niedostrzeżeniem problemu swojej rodziny. Ponadto, najbliższe środowisko otaczające rodziny zmagające się z problemami społecznymi przyjmuje zazwyczaj postawę niewrażliwości, a także milczenia. Należy jednak mieć na uwadze, iż prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodziny, jak i lokalnego społeczeństwa uniemożliwia wystąpienie jakiegokolwiek problemu społecznego. Co więcej cała struktura problemów społecznych wzajemnie generuje się, a przede wszystkim jest za sobą ściśle skorelowana.

5.1 Pomoc Ośrodka w obszarze ubóstwa

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i wieloaspektowym, aczkolwiek za wskaźnik określający zasięg ubóstwa przyjmuje się dochód gospodarstwa domowego. Ubóstwo uwarunkowane jest wieloma czynnikami i w różnym stopniu dotyka grupy ludności. Zależy w dużej mierze od czynników demograficznych oraz społeczno-demograficznych, tzn. im liczniejsze jest gospodarstwo domowe tym występuje większe prawdopodobieństwo życia w niedostatku. Ubóstwu sprzyjają szczególnie bezrobocie, niski status zawodowy, niskie wykształcenie, zamieszkiwanie na wsi lub w małym miasteczku, ale również typ biologiczny rodziny, wielodzietność, rodziny niepełne, niepełnosprawne. Dodatkowo, osoby i rodziny, w których występuje problem długotrwałej choroby, niepełnosprawności, uzależnienia czy bezdomności narażone są na problem ubóstwa.

Warto jednak mieć na uwadze fakt, iż rodziny oraz osoby mające problemy w zaspokojeniu swoich podstawowych potrzeb nie zawsze mają problem związany z nieracjonalnym gospodarowaniem posiadanych zasobów. Przyczyną takiego stanu rzeczy, jest głównie niewystarczająca ilość środków finansowych, którymi może dysponować rodzina zgodnie ze swoimi potrzebami. Ponadto, brak wystarczających środków związany jest z nieustannym wzrostem kosztów utrzymania. Przyczyn samego ubóstwa jest wiele, a każdy przypadek jego występowania powinien być traktowany indywidualnie.

W gminie Polanka Wielka skala ubóstwa na przestrzeni analizowanych lat przedstawia się następująco:

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	39	31	26
Liczba osób w tych rodzinach	114	89	69

Tabela 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa.

Liczba rodzin zmagających się z ubóstwem w gminie Polanka Wielka stanowi jedną z liczniejszych grup objętych pomocą Ośrodka. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalne jest jednak zmniejszenie liczby rodzin pobierających świadczenie z tego tytułu, odpowiednio do zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy, udział rodzin ubogich ma tendencję malejącą.

W 2013 roku rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z powodu braku wystarczających środków finansowych do życia stanowiły **75%** ogólnej liczby beneficjentów. W roku następnym udział rodzin odpowiadał **63,27%** (zmniejszenie o 8 rodzin oraz spadek o 11,73 p.p.), natomiast w 2015 roku udział rodzin stanowił już **68,42%** pomimo mniejszej liczby w stosunku do lat poprzednich. Na zmniejszenie udziału miały wpływ mniejsza liczba mieszkańców oraz mniejsza liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także stosowanie aktywnych form pracy socjalnej.

Trend malejący w liczbie rodzin zmagających się z ubóstwem jest jak najbardziej pozytywnym zjawiskiem. Szczególnie, że liczba ludności gminy na przestrzeni analizowanych lat uległa zmniejszeniu o **0,38%**, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o **26,93%**, natomiast liczba osób w rodzinach pobierających świadczenie z powodu ubóstwa o **34%**.

5.2 Pomoc Ośrodka w obszarze bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Dla każdego człowieka środowisko rodzinne jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu. To właśnie w rodzinie poszczególni członkowie uczą się wzorców zachowań, nawiązywania pierwszych kontaktów, zdobywania doświadczeń związanych z podtrzymywaniem relacji oraz ich budowaniem. Zdarzają się jednak sytuacje, gdzie rodzina ma problemy w realizowaniu swoich funkcji z różnych przyczyn, a członkowie tej rodziny mają problemy w wypełnianiu ról społecznych. Dlatego też rodziny takie

korzystają często ze wsparcia GOPS. W tej grupie problemowej można wyłonić trzy kategorie rodzin:

- ♦ rodziny wielodzietne, do których zalicza się rodziny mające 3 i więcej dzieci,
- ♦ rodziny niepełne, tzn. takie w których jeden z rodziców pozostaje poza rodziną, nie uczestnicząc w jej życiu,
- ♦ rodziny pełne, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Oczywiście wszyscy miewają kłopoty, jednak w rodzinie zmagającej się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczej, członkowie borykają się z wieloma problemami i mnóstwem nieuregulowanych spraw, które przyczyniają się do zaburzenia funkcjonalności, a przede wszystkim rzutują na pozostałych członków. W efekcie cała rodzina jest przesycona problemami i nie spełnia swoich podstawowych funkcji. Trudno czasem ustalić genezę trudnej sytuacji (co jest przyczyną, a co skutkiem). Społecznym skutkiem występowania zjawiska bezradności opiekuńczo-wychowawczej są głównie konflikty rodzinne, przemoc i agresja, problemy w nauce, słaby start edukacyjny, wzrost przestępczości dzieci i młodzieży, przenoszenie złych wzorców na bieżące i przyszłe zachowania młodych ludzi. Należy jednak podjąć takie działania, które przywrócą w rodzinie ład.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin będących pod opieką Ośrodka w Polance Wielkiej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	26	29	22
Liczba osób w tych rodzinach	97	130	94

Tabela 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy finansowej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, a jeśli to konieczne zapewnienia dziecku opieki i wychowania poza rodziną poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z pomocy Ośrodka łącznie skorzystało 77 rodzin. W 2013 roku pomocy udzielono 26 rodzinom, których udział w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy odpowiadał **50%**. W roku następnym odnotowano wzrost do **59,18%** świadczeniobiorców (zwiększenie liczby rodzi o 3 oraz 33 osoby w tych

rodzinach), natomiast w 2015 roku zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono pomoc z tytułu bezradności do 22, co odpowiadało już **57,30%**.

5.3 Pomoc Ośrodka w obszarze bezrobocia

Bezrobocie to zjawisko, które charakteryzuje się tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy oraz poszukującej jej, ma problem ze znalezieniem zatrudnienia. Bezrobocie mierzone jest stopą bezrobocia, czyli stosunkiem liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnego zasobu siły roboczej bądź do liczby ludności znajdującej się w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 60 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 65 roku życia). Samo bezrobocie jest zjawiskiem nieuniknionym dla gospodarki, a wręcz koniecznym. Dzięki bezrobociu istnieje możliwość dostosowania struktury produkcji do zmieniających się potrzeb. Jednakże powiększające się bezrobocie staje się zjawiskiem niekorzystnym obejmującym coraz więcej obszarów życia.

Status osoby bezrobotnej zostaje przyznany, jeśli spełniony zostaje jeden z poniższych warunków:

- ♦ osoba ukończyła 18 lat z wyjątkiem młodocianych absolwentów,
- ♦ kobieta nie ukończyła 60, a mężczyzna 65 lat,
- ♦ osoba nie nabyła prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej,
- ♦ nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, lub wychowawczego,
- ♦ nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w gospodarstwie rolnym,
- ♦ jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie obowiązującego wymiaru pracy,
- ♦ nie jest osobą tymczasowo aresztowaną, lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- ♦ nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowy najniższego wynagrodzenia.

„Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. I tak np. szczególnie długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z

obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem⁸”.

Osoby zmagające się z bezrobociem oraz problemami, które występują w konsekwencji, mogą korzystać z pomocy Ośrodka. W gminie Polanka Wielka na przestrzeni trzech analizowanych lat pomocy udzielono 74 rodzinom.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	30	25	19
Liczba osób w tych rodzinach	100	78	67

Tabela 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezrobocia

Udział rodzin zmagających się z bezrobociem w stosunku do ogólnej liczby rodzin objętych pomocą Ośrodka sukcesywnie maleje. Na przestrzeni analizowanych lat można zauważyć spore zmniejszenie w liczbie rodzin objętych pomocą Ośrodka z tytułu bezrobocia, co zdecydowanie traktowane jest jako pozytywne zjawisko.

W 2013 roku rodziny zmagające się z bezrobociem odpowiadały **57,69%** wszystkich rodzin oraz **0,70%** całej populacji gminy. W roku następnym odnotowano spadek w liczbie rodzin pobierających świadczenia do **51,02%** (spadek o 6,67 p.p.) oraz **0,58%** wszystkich mieszkańców. W 2015 roku liczba rodzin uległa ponownemu zmniejszeniu do **50%** wszystkich świadczeniobiorców oraz **0,44%** w skali całej gminy.

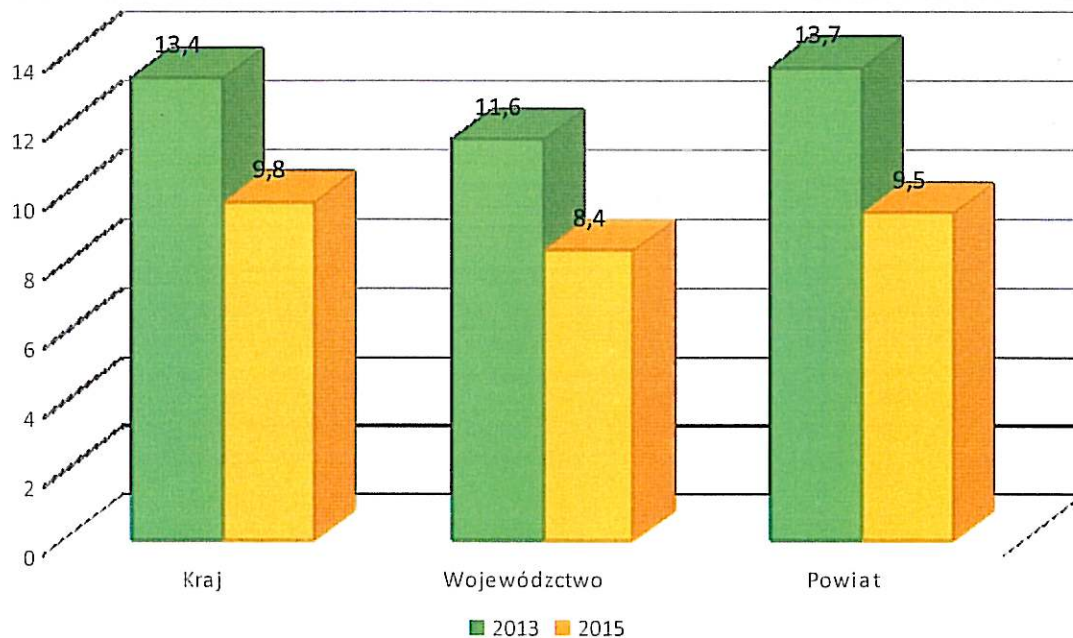
Na przełomie lat 2013 – 2015 przeprowadzona interpretacja danych związanych ze stopą bezrobocia w Polsce, województwie małopolskim oraz powiecie Oświęcimskim jest zauważalny trend malejący. Podobnie zachowuje się nurt bezrobocia w badaniu sytuacji ilości bezrobotnych mieszkańców Polanki Wielkiej. Na każdym szczeblu terytorialnym liczba osób bezrobotnych spada w kolejno następującym po sobie roku, co obrazuje poniższy wykres (wartości liczbowe wyrażone są w procentach (%))⁹.

8

¹ http://www.pedagogika.dsw.edu.pl/fileadmin/user_upload/iped/materialy_dydaktyczne/Praca_socjalna_z_grup_Bezrobocie_-_atwe.pdf, (23.05.2016).

9

¹ Dane pozyskane ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu.

Wykres 4. Informacje o stanie bezrobocia w 2013 i 2015 roku

Bezrobocie w gminie Polanka Wielka sukcesywnie zmniejsza się analogicznie do sytuacji szczebla wojewódzkiego oraz całej Polski. Jest to jak najbardziej pozytywne zjawisko, a udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców przedstawia się następująco:

- ♦ w 2013 roku – 3,24%
- ♦ w 2014 roku – 2,20%
- ♦ w 2015 roku – 1,61%

Udział kobiet oraz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w stosunku do mieszkańców gminy ulega znacznym zmianom. Liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 54 osoby, natomiast liczba osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się przeszło o połowę. Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia przedstawia poniższa tabela:

	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	139	94	69
Bezrobotne kobiety	88	58	34
Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	122	84	61
Długotrwale bezrobotni	59	42	30

Tabela 8. Informacje o bezrobociu w gminie Polanka Wielka

5.4 Pomoc Ośrodka w obszarze długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności

Długotrwała lub ciężka choroba, to przede wszystkim choroba przewlekła, nieuleczalna, wrodzona oraz ta, która ma długotrwały przebieg (trwanie choroby można liczyć w miesiącach bądź latach) oraz wymaga stałego bądź długotrwałego, kompleksowego leczenia. Długotrwała lub ciężka choroba wpływa na całe funkcjonowanie człowieka w każdej ze stref życia, ponieważ dotychczasowe życie zostaje podporządkowane chorobie. Konsekwencjami tego stanu są m.in. obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, ograniczenia w realizacji zawodowej, a także ograniczenia w kontaktach społecznych. Należy mieć na uwadze fakt, że dolegliwości towarzyszące długotrwałej lub ciężkiej chorobie wymagają sporych nakładów finansowych, dlatego też osoby zmagające się z dysfunkcjami wymagają specjalistycznej i wieloaspektowej pomocy, w tym pomocy finansowej.

Udział rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wyglądał następująco:

- w 2013 roku → **0,77%** społeczności lokalnej, **63,46%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2014 roku → **0,49%** społeczności lokalnej, **42,85%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2015 roku → **0,46%** społeczności lokalnej, **52,63%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	33	21	20
Liczba osób w tych rodzinach	96	70	58

Tabela 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Widoczna jest tendencja malejąca w liczbie rodzin ubiegających się o pomoc z tytułu długotrwałej choroby. Największy spadek odnotowano w 2014 roku, co związane jest to przede wszystkim ze zmianami wynikającymi z wprowadzenia Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Beneficjenci pomocy społecznej w wyniku zmian w prawie polityki społecznej zostają objęci inną formą pomocy, stąd też widoczne spore wahania.

Definicja niepełnosprawności jest bardzo trudna do jasnego sprecyzowania. Każdy człowiek zmaga się z mniejszymi bądź większymi możliwościami oraz ograniczeniami. To, co w chwili obecnej nie stanowi problemu, w przyszłości może stać się barierą niezwykle trudną do pokonania. Wiele dysfunkcji oraz niepełnosprawności rozwija się wraz z wiekiem, dlatego też niepełnosprawność jest przede wszystkim brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków, w których się znajduje i funkcjonuje. Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): „Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”.

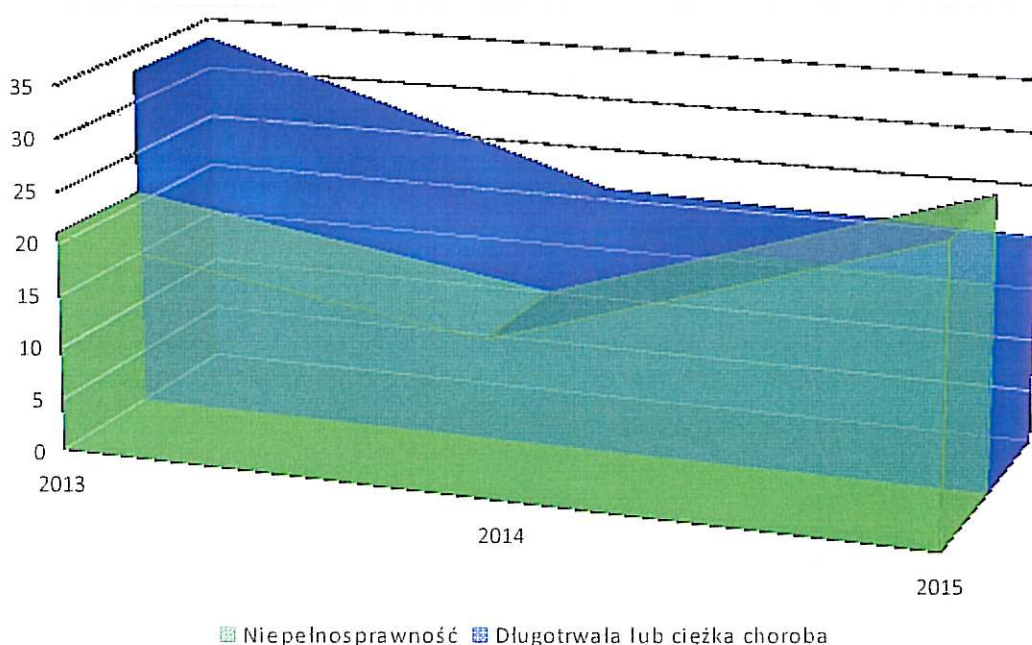
Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁰ ustala się trzy stopnie niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia: znaczny, umiarkowany, lekki. Według Narodowego Spisu Powszechnego osób niepełnosprawnych w Polsce jest około 5 mln, co stanowi przeszło 12% ludności kraju. Większość osób niepełnosprawnych utrzymuje się z rent, emerytur oraz zasiłków. Wciąż spora liczba pozostaje bez pracy i uzależniona jest od utrzymania przez inne osoby, rodzinę. Niepełnosprawność wiąże się również z problemami w funkcjonowaniu w społeczeństwie ze względu na bariery kulturowe, mentalne, społeczne czy też architektoniczne.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	21	15	28
Liczba osób w tych rodzinach	65	40	67

Tabela 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu niepełnosprawności

10

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721).

Wykres 5. Zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności

W gminie Polanka Wielka na przestrzeni analizowanych lat można dostrzec, iż pojawienie się Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów w 2014 roku, wiele zmieniło w roku następnym (wzrost liczby świadczeniobiorców). Rodziny, w których pobierano świadczenia z tytułu niepełnosprawności stanowiły odpowiednio:

- w 2013 roku → **40,38%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2014 roku → **30,61%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka
- w 2015 roku → **73,68%** wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka

5.5 Pomoc Ośrodka w obszarze przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. poz. 1390) przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności:

- współmałżonkowie,
- partnerzy w związkach nieformalnych,
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:

- ♦ **przemoc fizyczna**, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie,
- ♦ **przemoc psychiczna**, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce,
- ♦ **przemoc seksualna**, np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi,
- ♦ **inny rodzaj zachowań**, np. zmuszanie do oddawania uzyskiwanych środków finansowych, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności bądź wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	6	5	14
Liczba osób w tych rodzinach	-	28	54

Tabela 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu przemocy w rodzinie

Z tytułu stosowanej przemocy w rodzinie, na przestrzeni analizowanych lat można dostrzec tendencję wzrostową w liczbie rodzin ubiegających się o pomoc. W 2013 roku podopieczni GOPS stanowili **11,53%** wszystkich beneficjentów. W roku następnym procent zmniejszył się o 1.33 p.pl. Natomiast w 2015 roku, liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tytułu przemocy zwiększyła się prawie trzykrotnie – **36,84%**.

W celu zapobiegania przemocy stosowanej w rodzinie gmina wdrożyła *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Polanka Wielka*. Program ma na celu przeciwdziałać przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia

aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej. Za realizację zadań określonych w programie odpowiedzialni są:

- ♦ realizatorzy programu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Sąd Rejonowy w Oświęcimiu, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Oświęcimiu, Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu, jednostki oświatowe na terenie gminy Polanka Wielka,
- ♦ partnerzy lokalni: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, Poradnia Odwykowa w Oświęcimiu, Prokuratura Rejonowa w Oświęcimiu, Urząd Gminy w Polance Wielkiej, organizacje pozarządowe działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.6 Pomoc Ośrodka w obszarze potrzeby ochrony macierzyństwa

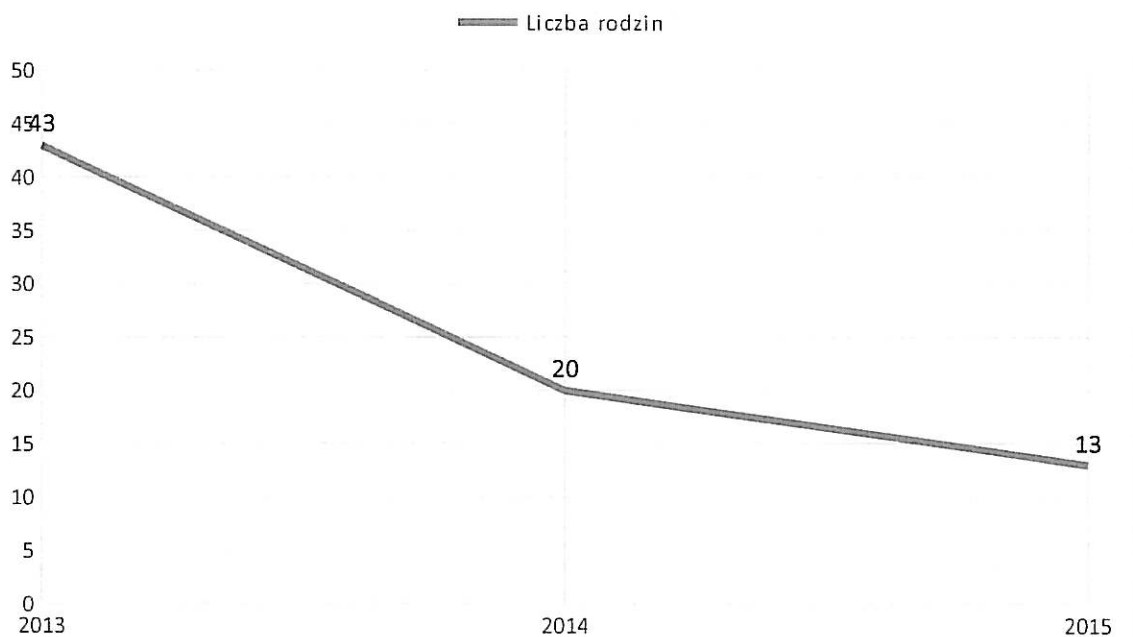
Rodzina jako najważniejsza grupa społeczna tworząca całe społeczeństwo powinna mieć zapewnioną odpowiednią pomoc, dostosowaną do skali problemu z jakim się zmagają. Obecnie pomoc społeczna nie adresuje do podopiecznych świadczeń tylko z tytułu macierzyństwa, ale przyznawane świadczenia pieniężne mają charakter świadczeń z tytułu ogólnie trudnej sytuacji materialnej rodziny lub dysfunkcji rodziny. Istnieje także szereg świadczeń, które wiążą się pośrednio z macierzyństwem. Mowa tu o tzw. becikowym czy o świadczeniach rodzinnych, tj. zasiłkach rodzinnych, uzupełnionych dodatkami przyznawanymi w związku z zaistnieniem pewnych sytuacji, np. dodatkiem z tytułu urodzenia dziecka, dodatkiem z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatkiem z tytułu samotnego wychowywania dziecka czy dodatkiem z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny udziela pomocy w postaci:

- ♦ jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – BECIK
- ♦ zasiłek rodzinny
- ♦ świadczenia pielęgnacyjne
- ♦ zasiłek pielęgnacyjny
- ♦ specjalny zasiłek opiekuńczy
- ♦ fundusz alimentacyjny

- ♦ świadczenie wychowawcze
- ♦ świadczenie rodzicielskie

Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

W analizowanych latach liczba rodzin objętych wsparciem ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa i wielodzietność posiada tendencję malejącą. W 2015 roku w stosunku do 2013 roku odnotowano spadek w liczbie rodzin pobierających świadczenia z tego tytułu o 30. W połączeniu ze spadkową tendencją bezrobocia jest pożądanym zjawiskiem powyższe.

Obecnie kobiety, które urodzą dziecko i wychowują dzieci korzystają ze świadczeń z ustawy o świadczeniach rodzinnych. W Polsce istotnym elementem w polityce społecznej i gospodarczej jest prawo pracy. Przepisy prawa pracy starają się sprzyjać kobiecie w pogodzeniu obowiązków macierzyńskich z zawodowymi, jednak przepisy te nierzadko są łamane przez pracodawców. Zdarza się zjawisko zwolnień z zakładów pracy kobiet ciężarnych. Zdarza się również, że ochrona trwałości zatrudnienia ze względu na ciążę i urodzenie dziecka kończy się wraz z zakończeniem urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego. Rolą Ośrodka powinno być uświadamianie kobiet o przysługujących im prawach pracowniczych oraz przekazywanie informacji, iż mogą poinformować odpowiednie instytucje w przypadku łamania przepisów prawa przez pracodawcę.

Ośrodek zajmuje się również realizacją rządowego programu „Karty Dużej Rodziny”, skierowanego do rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i

na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonego są na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl. Formą wsparcia dla rodzin świadczoną przez Ośrodek jest również wypłacany zasiłek rodzinny.

Zasiłek rodzinny przysługuje rodzicom do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej, również gdy legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.¹¹

5.7 Pomoc Ośrodka w obszarze alkoholizmu

Definicja uzależnienia wg klasyfikacji ICD 10 brzmi: „uzależnieniem nazywamy kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których przyjmowanie substancji lub grupy substancji dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość”. Najbardziej popularnym uzależnieniem jest uzależnienie od alkoholu i narkotyków.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem. Dane Światowej Organizacji Zdrowia wskazują, że konsumpcja alkoholu w Regionie Europejskim jest najwyższa w porównaniu z innymi regionami świata¹². W Polsce nadużywa alkoholu około 16% społeczeństwa¹³. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udostępniając statystyki dotyczące średniego spożycia napojów alkoholu zanotowała, że na jednego mieszkańca Polski w 2014 roku przypadało 12,5 litra czystego alkoholu, czyli dwukrotnie więcej niż światowa średnia

---

11

¹ Ustawa z dnia 22.01.2015 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 114).

12

¹ Narodowy program profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, http://www.parpa.pl/images/image/NP%202011_2015_11_011.pdf.

13

¹ K.Kroc: Uzależnienie od alkoholu, [https://portal.abczdrowie.pl/uzaleznienie-od-alkoholu-\(07.05.2016\)](https://portal.abczdrowie.pl/uzaleznienie-od-alkoholu-(07.05.2016)).

(6,2 litra). Mężczyźni piją średnio 3,5-krotnie więcej niż kobiety. Odsetek abstynentów z kolei pozostaje na średnio niezmiennym poziomie.

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	10	7	5
Liczba osób w tych rodzinach	35	15	12

Tabela 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu

Według danych pochodzących z Ośrodka, można zaobserwować tendencję spadkową w liczbie rodzin korzystających z pomocy ze względu na alkoholizm. W 2013 roku liczba rodzin odpowiadała 19,23% wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka, w roku następnym udział rodzin zmniejszył się do 14,28%, natomiast w 2015 roku zanotowano ponowny spadek do 13,15%.

5.8 Usługi opiekuńcze Ośrodka¹⁴

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

- ♦ **Usługi opiekuńcze** obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- ♦ **Specjalistyczne usługi opiekuńcze** są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Natomiast, rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z

14

¹ <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/formy-udzielanej-pomocy/uslugi-opiekuncze-i--specjalistyczne-uslugi-opiekuncze/>

wylączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczególne warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych poszczególnymi usługami pomocy społecznej. Zauważalna jest tendencja spadkowa w liczbie udzielanej pomocy w danej formie, jednakże poniższe usługi świadczone przez Ośrodek podnoszą jakość życia i przyczyniają się do poprawy sytuacji rodzin zmagających się z problemami.

Sukcesywnie maleje liczba rodzin objętych konkretną usługą, najbardziej widoczne jest to w kontrakcie socjalnym oraz pracy socjalnej. Poradnictwo specjalistyczne utrzymuje się z roku na rok na zbliżonym poziomie.

Usługi pomocy społecznej	2013	2014	2015	Łącznie
Poradnictwo specjalistyczne	19	15	14	48
Praca socjalna	83	50	61	194
Interwencja kryzysowa	1	-	-	1
Kontrakt socjalny	17	18	6	41

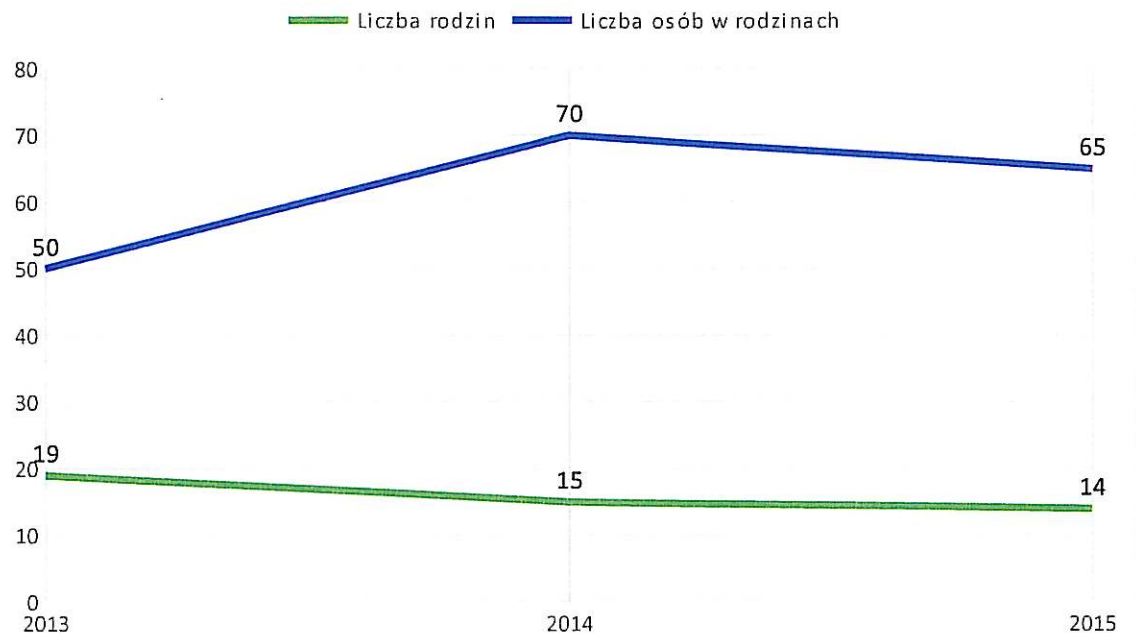
Tabela 13. Usługi pomocy społecznej w latach 2013-2015

5.8.1 Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

- ♦ **Poradnictwo prawne** realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.
- ♦ **Poradnictwo psychologiczne** realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.
- ♦ **Poradnictwo rodzinne** obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Poniższy wykres przedstawia liczbowy udział rodzin oraz osób w tych rodzinach w stosunku do ogólnej liczby rodzin korzystających z usług pomocy społecznej.

Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego

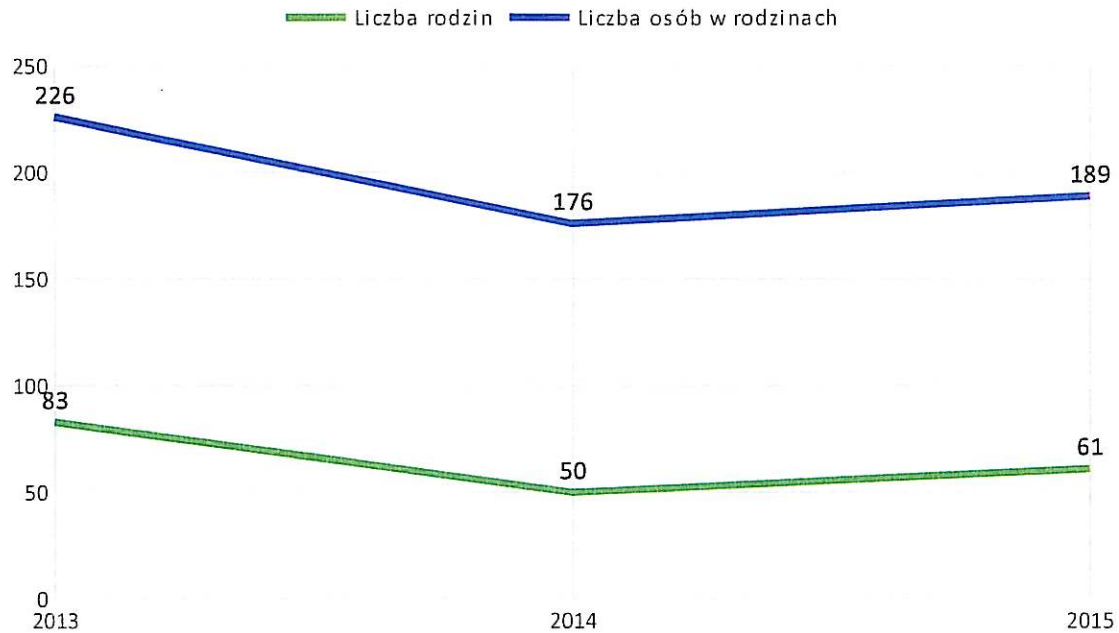
5.8.2 Praca socjalna

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest:

- ♦ z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ♦ ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować powolną tendencję spadkową w 2014 roku ze wzrostem w 2015 roku w liczbie rodzin, które korzystają z pomocy Ośrodka w postaci pracy socjalnej, co obrazuje poniższy wykres. Wyżej wspomniany wzrost spowodowany jest spadkiem liczby świadczeń na rzecz udzielanej pomocy w postaci pracy socjalnej.

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci pracy socjalnej

5.8.3 Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy. Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi.

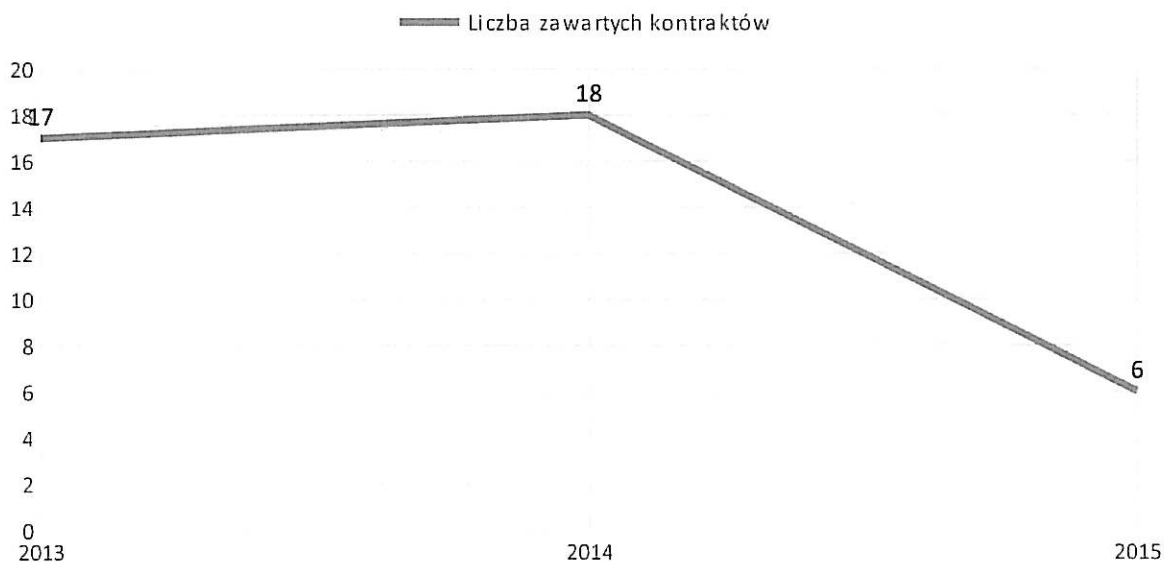
Na przestrzeni trzech lat pomocy w postaci interwencji kryzysowej udzielono 1 rodzinie, w której było 4 członków w 2013 roku.

5.8.4 Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Wyróżnia się dwa typy kontraktów socjalnych. Kontrakt typu A ma na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Natomiast celem kontraktu typu B jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Warto podkreślić, że aktywizacja jest bez wątpienia jednym z najważniejszych tematów prowadzonego dyskursu dotyczącego szeroko pojmowanej pomocy społecznej¹⁵.

Poniższy wykres przedstawia liczbę zawartych kontraktów w latach 2013-2015. Widoczna jest spora tendencja spadkowa, która spowodowana jest zakończeniem projektów systemowych, w ramach których podpisywane są kontrakty.

Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci kontraktu socjalnego

5.9 Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny,

15

¹ T. Kaźmierczak: Praktyka aktywizacji w ośrodkach pomocy społecznej, W: Czy podejście aktywizujące ma szansę? Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce 20 lat po reformie systemu pomocy społecznej – raport. Red. M. Rymśza, ISP, Warszawa 2011, s. 169.

zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współdziałaniu rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny¹⁶.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Polance Wielkiej w latach 2013 – 2015 zatrudniał 1 asystenta rodziny, który w 2013 roku monitorował sytuację 2 rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, a w następnych dwóch latach sytuację 1 rodziny. Po zakończeniu pracy z rodziną asystent monitoruje jej funkcjonowanie.

Rodzinę zastępczą tworzy się w celu zapewnienia dziecku (dzieciom) opieki z powodu wystąpienia w ich rodzinach różnego rodzaju sytuacji kryzysowych. Celem działania rodziny zastępczej jest wzmocnienie rodziny naturalnej, tak aby dziecko mogło do niej powrócić wzmocnione i wyposażone w umiejętności, np. tworzenia trwałych związków emocjonalnych. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2013 – 2015 przedstawiał się następująco:

- ♦ 2013 rok – 550zł
- ♦ 2014 rok – 1 985 zł
- ♦ 2015 rok – 4 210 zł

	2013	2014	2015
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	3	1	1
Liczba rodzin wspierających	-	-	-
Liczba asystentów rodziny	1	1	1

Tabela 14. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

16

¹ Polski Instytut Mediacji i Integracji Społecznej, <http://www.asystentrodziny.info/p,10,asystentura-rodziny>.

6. Analiza danych pozyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu

Bezpieczeństwo publiczne, ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych¹⁷.

Celem zdiagnozowania sytuacji bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy Polanka Wielka, zwrócono się o pozyskanie danych statystycznych do Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu, których otrzymanie przyczyniło się do pełnej analizy sytuacji. Jednakże, Policja nie prowadzi osobnej ewidencji dla gminy Polanka Wielka, w wyniku czego przedstawione poniżej dane dotyczą całego powiatu oświęcimskiego.

	2013	2014	2015
Kradzież z włamaniem	300	294	253
Kradzież	448	421	367
Rozboje	33	26	32
Bójki i pobicia	36	29	25

Tabela 15. Popelniane przestępstwa

Liczba przestępstw popełnianych w całym powiecie oświęcimskim maleje corocznie. Wyjątkiem są rozboje, których liczba w 2015 roku w stosunku do lat poprzednich nieznacznie się zwiększyła.

Przestępstwa związane z kradzieżą z włamaniem na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyły się. W 2015 roku w stosunku do 2013 roku liczba przestępstw zmniejszyła się o 47 przypadków. Kradzieży w 2015 roku było o 81 przypadków, natomiast bójek i pobic o 11 mniej. Sytuacja malejąca dotyczy również przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy oraz liczbą założonych „Niebieskich Kart”¹⁸:

- ♦ 2013 – 61
- ♦ 2014 – 65
- ♦ 2015 - 46

17

¹⁷ Encyklopedia PWN.

18

¹⁸ Analizując skalę zjawiska przemocy w rodzinie, należy mieć na uwadze fakt, iż nie wszystkie rodziny, w których dochodzi do przestępstwa, zwracają się o pomoc. Rzeczywiste oszacowanie zjawiska jest niemożliwym.

7. Analiza ankiet

Badania ankietowe to jedna z podstawowych metod socjologii empirycznej. Badanie ankietowe przeprowadzone zostało wśród mieszkańców gminy Polanka Wielka. Ankiety udostępnione zostały na stronach internetowych instytucji znajdujących się na terenie gminy oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Respondenci wypowiadali się na temat jakości życia w gminie oraz kwestii, które należy wziąć pod szczególną uwagę by poprawić dotychczasowe warunki. Aby przeprowadzić badanie, wykorzystano kwestionariusz ankiety, który umożliwił opracowanie wyników w sposób ilościowy.

W przygotowanym badaniu wzięło udział 39 mieszkańców gminy, z czego 29 kobiet, które stanowiły 74% respondentów oraz 10 mężczyzn odpowiadających 26%. Badaną grupę charakteryzował głównie wiek 31-50 lat (74% badanych) oraz 19-30 lat (23%). Respondenci posiadali głównie wykształcenie wyższe (72%) oraz średnie (18%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczo zawodowym (3%) oraz policealnym (8%). Badanych cechował głównie status zawodowy odpowiednio: pracownik (87%), przedsiębiorca (8%), rolnik (3%), niepracujący (3%).

W opinii badanych mieszkańców warunki życia w gminie plasują się na poziomie dobrym (62%) oraz przeciętnym (33%). Tylko 5% badanych uważa, że warunki życia są bardzo dobre. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że żadna z osób nie stwierdziła złych warunków. Wśród najbardziej znaczących problemów społecznych na terenie gminy respondenci wskazywali:

- ◆ brak opieki instytucjonalnej w postaci żłobków, domów pomocy społecznej – 63%
- ◆ uzależnienia od alkoholu, narkotyków – 50%
- ◆ brak odpowiedniej opieki zdrowotnej i wsparcia psychologiczno-prawnego – 45%
- ◆ bezradność opiekuńczo-wychowawcza – 34%
- ◆ bezrobocie – 24%

Niepokojącym zjawiskiem społecznym mogą być rodziny ubogie mieszkające w Polance Wielkiej, których w opinii mieszkańców gminy jest całkiem sporo. Przeszło 77% badanych zna niewiele rodzin zmagających się z brakiem środków do życia. Wśród przyczyn popadania w ubóstwo uczestnicy badania wskazywali:

- ◆ uzależnienia – 90%

- ◆ niedostosowanie społeczne oraz dziedziczenie ubóstwa – 51%
- ◆ choroba – 38%
- ◆ wielodzietność – 26%
- ◆ rozpad rodziny – 21%
- ◆ niepełnosprawność – 5%

Jednym z problemów społecznych dotyczących również mieszkańców gminy jest niepełnosprawność przynajmniej jednego z członków rodziny. Osoby niepełnosprawne w opinii badanych zmagają się przede wszystkim z:

- ◆ utrudnieniami związanymi z korzystaniem ze środków transportu – 82%
- ◆ barierami architektonicznymi – 74%
- ◆ utrudnionym dostępem do opieki medycznej, w tym placówek rehabilitacyjnych – 53%
- ◆ utrudnionym dostępem do usług opiekuńczych – 42%
- ◆ brakiem akceptacji ze strony zbiorowości lokalnej - 29%
- ◆ brakiem poradnictwa psychologiczno-prawnego – 11%

Kładziony nacisk na dostęp do placówek medycznych jest nie tylko ważny z punktu widzenia osób zmagających się z niepełnosprawnością czy długotrwałą lub ciężką chorobą. W opinii badanych mieszkańców, placówek medycznych jest zdecydowanie za mało. Przeszło 74% badanych domaga się większej liczby placówek. Związane jest to również z potrzebami osób starszych i schorowanych, które według badanych najczęściej zmagają się z:

- ◆ chorobami – 97%
- ◆ samotnością – 72%
- ◆ brakiem dostatecznej opieki medycznej i psychologicznej – 44%
- ◆ niepełnosprawnością, ubóstwem – 23%
- ◆ brakiem wsparcia ze strony rodziny oraz niedostosowaniem społecznym – 18%

Uzależnienia oraz sięganie po środki zmieniające świadomość są niezwykle ważną kwestią społeczną, która musi często być poruszana. Nie tylko w szkołach poprzez realizację Programu Profilaktyki i Wychowawczego, ale także poprzez kampanie społeczne. Skala uzależnień wśród mieszkańców gminy znajduje się na poziomie: średnim – 38% oraz niskim – 23%. Natomiast 31% badanych nie było w stanie stwierdzić skali problemu. Bardzo często

uzależnienia skorelowane są z innymi problemami. Respondenci wśród przyczyn występowania uzależnień zaznaczali:

- ◆ niedostosowanie społeczne – 72%
- ◆ bezrobocie – 64%
- ◆ stres – 49%
- ◆ ubóstwo – 41%
- ◆ samotność – 28%
- ◆ choroby – 21%

Pozytywnym zjawiskiem jest znajomość przez mieszkańców miejsc, w których udzielana jest pomoc z powodu uzależnień. Przeszło połowa badanych zna jakiegokolwiek formy wsparcia (62%).

Poczucie bezpieczeństwa w miejscowości, w której się funkcjonuje wraz z bliskimi jest niezwykle ważnym elementem odpowiadającym za poziom życia w gminie. Mieszkańcy Polanki Wielkiej zdecydowanie czują się bezpiecznie (67%), tylko 33% badanych nie odczuwa bezpieczeństwa. Wśród powodów braku poczucia bezpieczeństwa zaznaczono:

- ◆ kierowców łamiących przepisy ruchu drogowego – 59%
- ◆ naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem środków odurzających – 47%
- ◆ niezadowolającą aktywność policji – 41%
- ◆ funkcjonowanie grup młodzieży naruszających spokój na ulicach – 41%

Badając poczucie bezpieczeństwa poruszone zostały również kwestie związane ze stosowaną przemocą w rodzinie. Osoby uczestniczące w badaniu przyznały, że znają niewiele przypadków rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy (62%), natomiast 31% badanych nie zna w ogóle rodzin, w których dochodzi do znęcania się nad członkami. Jednakże wśród przyczyn występowania ewentualnego zjawiska przemocy, respondenci wskazywali:

- ◆ uzależnienia - 90%
- ◆ bezrobocie - 59%
- ◆ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 49%
- ◆ stres – 41%
- ◆ ubóstwo – 26%
- ◆ choroby – 10%

Najskuteczniejszymi metodami rozwiązania problemu stosowania przemocy oraz uzależnień w opinii respondentów są:

- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 82%
- współpraca z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym – 50%
- szerzenie oświaty w tym zakresie (kształtowanie świadomości wśród dzieci, młodzieży i dorosłych) – 42%
- zapewnienie w każdej szkole pomocy psychologia i pedagoga - 39%
- organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych – 37%

Bezrobocie oraz jego skala na terenie gminy Polanka Wielka nie jest niepokojąca, szczególnie, że widoczne są sukcesywne spadki w liczbie osób zmagających się z bezrobociem. W opinii badanych, skala bezrobocia jest niska (38%). Natomiast 31% badanych uznało, że średnia, a w opinii 28% badanych trudno określić skalę. Negatywnym zjawiskiem jest nieznamość przez mieszkańców form aktywizacji. Przeszło 67% respondentów nie zna możliwości aktywizacji zawodowej.

Analizując sytuację społeczną w gminie, nie można zapomnieć o młodym pokoleniu. Potrzeby dzieci i młodzieży powiększają się, coraz trudniej zapewnić odpowiednie formy spędzania wolnego czasu. Wśród problemów dzieci i młodzieży znajdują się:

- ◆ bezproduktywne spędzanie wolnego czasu – 82%
- ◆ alkohol i papierosy – 71%
- ◆ przestępczość i chuligaństwo – 34%
- ◆ zaniedbania wychowawcze o socjalne (niedożywienie, higiena) – 26%
- ◆ demoralizacja – 24%
- ◆ narkomania – 21%

Rozwiązaniem problemów dzieci i młodzieży byłaby organizacja zajęć pozaszkolnych (70%), tworzenie tematycznych kół zainteresowań (43%), budowa nowych i wyposażanie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów (78%) oraz tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogłaby spotkać się, i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia (76%).

Podsumowując, kwestia problemów społecznych w gminie Polanka Wielka mogłaby zostać rozwiązana poprzez pozyskiwanie dodatkowych funduszy unijnych na kwestie społeczne (84%), wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne (66%), organizowanie konkursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy (63%) oraz poprzez zwiększenie liczby imprez sportowych i kulturalnych (50%). Pozytywnym zjawiskiem jest chęć udziału mieszkańców w działaniach realizowanych przez władze lokalne. Przeszło 77% badanych uważa, że mieszkańcy powinni uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów społecznych, 44% badanych wskazywało na organizacje pozarządowe, natomiast dla 26% w rozwiązywaniu problemów społecznych powinien brać udział kościół oraz policja.

8. Analiza SWOT

Celem zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie gminy Polanka Wielka została opracowana analiza SWOT. Jest to technika analityczna służąca do badania otoczenia oraz analizy jego wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- ♦ wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths)
- ♦ wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses)
- ♦ zewnętrzne pozytywne - szanse (Opportunities)
- ♦ zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats)

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły oraz słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabość to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

KWESTIE SPOŁECZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra GOPS - stabilna sytuacja kadrowa - zatrudniony asystent rodziny - wydawanie Karty Dużej Rodziny - wypłacanie świadczeń rodzinnych - realizacja gminnych programów pomocowych - zrozumienie dla działań podejmowanych przez pracowników GOPS - dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników GOPS - realizacja programów osłonowych MPiPS - liczne kampanie oraz działania przeciwdziałające stosowaniu przemocy - wypłacanie stypendiów i zasiłków szkolnych - stosowanie procedury "Niebieskiej Karty" - funkcjonowanie instytucji udzielających pomocy: Komitet Ochrony Praw Dziecka, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Praw Kobiet w Krakowie - zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt dużo dokumentacji pochłaniającej czas możliwy do przeznaczenia na pracę socjalną - niestabilne prawo pomocy społecznej - brak środków na finansowanie działań opiekuńczych na rzecz osób niepełnosprawnych - bariery architektoniczne, - nasilanie się zjawiska starzenia się lokalnej społeczności, - niedostateczny poziom rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, - ryzyko wystąpienia bezrobocia ukrytego, - stosunkowo duża liczba bezrobotnych kobiet, - stosunkowo mała liczba osób pracujących na 1000 ludności, - ryzyko wystąpienia bezrobocia ukrytego, - niewystarczająca liczba miejsc pracy w sektorze usług rynkowych, - duże uzależnienie rynku pracy od rolnictwa i usług nierynkowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby wywiadów środowiskowych - możliwość korzystania ze środków EFS - możliwość kształcenia oraz szkolenia pracowników Ośrodka - kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami - zatrudnianie bezrobotnych na staż lub przygotowanie zawodowe - możliwość pozyskiwania i zwiększania aktywności wolontariuszy - podejmowanie działań aktywizujących osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w lokalną społeczność - zmniejszenie bezrobocia - wydawanie Karty Dużej Rodziny - wypłacanie zasiłków dla opiekunów	<ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczających środków własnych na współfinansowanie projektów w ramach EFS - przekazywanie nowych zadań samorządowi gminnemu bez przekazywania odpowiednich środków finansowych - rozszerzanie się zjawiska wykluczenia społecznego - brak spójnej i całościowej polityki państwa w zakresie pomocy społecznej - niestabilne prawo socjalne - marginalizacja społeczna osób uzależnionych oraz ich rodzin - zaburzenia funkcjonowania rodzin i osób uzależnionych

---

9. Cele strategii, kierunki działań, wskaźniki, źródła finansowania

---

Misja Strategii

Celem głównym stworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Polanka Wielka jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, publicznego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Proponowane rozwiązania przy współpracy z lokalnymi partnerami mają służyć eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi gminy.

Wizja Strategii

Wizją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Polanka Wielka jest dążenie do społeczeństwa zintegrowanego, wolnego od marginalizacji, izolacji społecznej i ubóstwa. Gmina Polanka Wielka jawi się jako społeczność nowoczesna, potrafiąca zaspokoić podstawowe potrzeby mieszkańców. Zapewnia poczucie bezpieczeństwa socjalnego swojej społeczności, zwiększa dostępność do zasobów i usług w sferze ekonomicznej i społecznej pozwalając na swobodne pełnienie ról społecznych, rodzinnych i obywatelskich.

CEL OPERACYJNY 1 : Sprawna pomoc społeczna

Cel szczegółowy 1.1: Zaspokojenie podstawowych potrzeb najuboższych mieszkańców gminy Polanka Wielka

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.1.1	Włączenie w wydawanie bezpłatnych posiłków najuboższym mieszkańcom gminy organizacji pozarządowe	Cały okres Strategii	Liczba miejsc do wydawania posiłków Liczba organizacji pozarządowych uczestniczących w przedsięwzięciu Liczba pozyskanych sponsorów Liczba wolontariuszy Liczba beneficjentów
1.1.2	Wydawanie bezpłatnych produktów żywnościowych przez pracowników Ośrodka	Cały okres Strategii	Liczba wydanych produktów żywnościowych Liczba beneficjentów
1.1.3	Pozyskanie lokali mieszkalnych dla rodzin o najniższych dochodach oraz problemach związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie	Cały okres Strategii	Liczba pozyskanych lokali mieszkalnych Liczba osób którym przyznano lokale mieszkalne Liczba zaplanowanych nowych lokali mieszkaniowych
1.1.4	Zmniejszenie bezrobocia przez tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizacja zawodowa ludzi ubogich	Cały okres Strategii	Liczba pozyskanych nowych miejsc pracy Liczba udzielonych porad Liczba osób którym udzielono pomocy w

			zakresie aktywizacji zawodowej Liczba osób, które znalazły zatrudnienie
1.1.5	Zwiększona liczba kontraktów socjalnych	Cały okres Strategii	Liczba zawartych kontraktów socjalnych Liczba beneficjentów

Cel szczegółowy 1.2 : Uspecznienie osób zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.2.1	Opracowanie i realizacja projektów, programów, szkoleń zawodowych służących aktywizacji społeczno-zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych projektów programów, szkoleń Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą Liczba udzielonych porad zawodowych Liczba osób które podjęły zatrudnienie
1.2.2	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych podopiecznych GOPS w ramach współpracy z PUP	Cały okres Strategii	Liczba osób objętych usługą pośrednictwa pracy
1.2.3	Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do dodatkowej oferty edukacyjnej	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych projektów, programów Liczba uczniów objętych pomocą Liczba uczniów, którym udzielono dodatkowego wsparcia finansowego bądź pokryto koszty (np. wymiany międzynarodowej)
1.2.4	Rozwój profilaktyki uzależnień i promowania zdrowego stylu życia szczególnie w jednostkach oświatowych	Cały okres Strategii	Liczba zaangażowanych instytucji Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników Liczba szkół, w których realizowano dodatkowe przedsięwzięcia w zakresie profilaktyki
1.2.5	Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej i medycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin	Cały okres Strategii	Liczba miejsc, w których można uzyskać pomoc Liczba założonych „Niebieskich Kart” Liczba interwencji policji

			<p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba świadczeniobiorców</p>
1.2.6	Pedagogizacja rodziców	Cały okres Strategii	<p>Liczba zrealizowanych szkoleń</p> <p>Liczba uczestników</p>
1.2.7	Tworzenie gminnych programów pomocowych ze szczególnym ukierunkowaniem na opiekę nad rodziną	Cały okres Strategii	<p>Liczba utworzonych programów</p> <p>Liczba rodzin objętych pomocą</p> <p>Liczba osób w rodzinach objętych pomocą</p>
1.2.8	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	<p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba świadczeniobiorców</p> <p>Liczba zaangażowanych instytucji i organizacji zajmujących się świadczeniem szeroko pojmowaną pomocą</p>
1.2.9	Organizacja imprez kulturalno-rozrywkowych aktywizujących mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w grupach szczególnego ryzyka	Cały okres Strategii	<p>Liczba zorganizowanych imprez</p> <p>Liczba uczestników</p>

Cel szczegółowy 1.3 : Wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
1.3.1	Udział w szkoleniach i kursach przeznaczonych dla pracowników wybranych instytucji i organizacji	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba uczestników
1.3.2	Systematyczne kształcenie pracowników GOPS	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje Liczba pracowników biorących udział
1.3.3	Podnoszenie kompetencji i umiejętności psychospołecznych pracowników socjalnych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń, warsztatów, kursów dla pracowników Liczba uczestników
1.3.4	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych	Cały okres Strategii	Liczba wdrożonych programów
1.3.5	Korzystanie z superwizji	Cały okres Strategii	Liczba przeprowadzonych superwizji Liczba spotkań z psychoterapeutą
1.3.6	Zapewnienie dobrej organizacji pracy	Cały okres Strategii	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach, kursach Liczba pracowników ośrodka

CEL OPERACYJNY 2 : Aktywizacja osób bezrobotnych na rynku pracy

Cel szczegółowy 2.1 : Ograniczenie zjawiska bezrobocia wśród ludzi młodych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.1.1	Stworzenie preferencji dla pracodawców	Cały okres Strategii	Liczba wspartych przedmiotów gospodarczych zarejestrowanych w PUP
2.1.2	Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach oraz promowanie doradztwa przez PUP	Cały okres Strategii	Liczba udzielonych porad Liczba beneficjentów Liczba osób, które znalazły zatrudnienie
2.1.3	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników Liczba osób, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.1.4	Wspieranie szkoleń aktywizujących młodzież	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.1.5	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów Liczba osób, które znalazły zatrudnienie

Cel szczegółowy 2.2 : Zwiększanie zatrudnienia wśród kobiet

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.2.1	Wspieranie szkoleń zawodowych przeznaczonych dla kobiet	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.2.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.2.3	Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do 7 lat	Cały okres Strategii	Liczba świadczeniobiorców
2.2.4	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia
2.2.5	Tworzenie grup wsparcia dla kobiet	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników Liczba kobiet, które znalazły zatrudnienie po odbyciu szkolenia

Cel szczegółowy 2.3 : Wspieranie osób 50 + na rynku pracy

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.3.1	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.3.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.3.3	Tworzenie grup wsparcia	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników
2.3.4	Rozwój poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów

Cel szczegółowy 2.4 : Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.4.1	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.4.2	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.4.3	Tworzenie grup wsparcia	Cały okres Strategii	Liczba grup Liczba uczestników
2.4.4	Wspieranie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów

Cel szczegółowy 2.5 : Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
2.5.1	Likwidacja barier architektonicznych w zakładach pracy	Cały okres Strategii	Liczba zrealizowanych projektów Liczba świadczeniobiorców
2.5.2	Wspieranie szkoleń zawodowych	Cały okres Strategii	Liczba szkoleń Liczba uczestników
2.5.3	Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego	Cały okres Strategii	Liczba wspartych projektów Liczba beneficjentów
2.5.4	Wspieranie rozwoju poradnictwa specjalistycznego	Cały okres Strategii	Liczba porad Liczba beneficjentów

CEL OPERACYJNY 3 : Integracja środowiska lokalnego

Cel szczegółowy 3.1 : Wspieranie warunków funkcjonowania rodzin w gminie Polanka Wielka

Nr działania	Nazwa działania	Okres realizacji	Mierniki / Wskaźniki
3.1.1	Wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez kultywowanie historii i rodzimych tradycji	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych imprez lokalnych Liczba uczestników
3.1.2	Promowanie oraz rozwój idei wolontariatu	Działalność ciągła	Liczba zrealizowanych projektów Liczba uczestników
3.1.3	Organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych imprez Liczba uczestników
3.1.4	Promowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów dla rodziców Liczba porad Liczba świadczonych projektów Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji Liczba uczestników
3.1.5	Wsparcie dla rodzin niewydolnych wychowawczo	Działalność ciągła	Liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów dla rodziców Liczba porad Liczba świadczonych projektów

				Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji Liczba uczestników
3.1.6	Promowanie aktywnego wypoczynku	Działalność ciągła		Liczba wdrożonych projektów Liczba zaangażowanych instytucji
3.1.7	Prowadzenie programów profilaktycznych-profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, zachowań przemocowych	Działalność ciągła		Liczba wprowadzonych programów Liczba zorganizowanych spotkań tematycznych Liczba uczestników
3.1.8	Prowadzenie działań ułatwiających integrację w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, starszych, chorych	Działalność ciągła		Liczba zrealizowanych programów Liczba warsztatów, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne Liczba osób, które korzystają z usług opiekuńczych
3.1.9	Zwiększenie liczby świetlic środowiskowych dla dzieci	Działalność ciągła		Liczba uruchomionych świetlic Liczba beneficjentów

Zakłada się, iż środki finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzą z następujących źródeł:

- ♦ środków własnych pochodzących z budżetu gminy,
- ♦ środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje),
- ♦ możliwości do pozyskania środków funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)
- ♦ środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Małopolskiego, Europejski Fundusz Społeczny)
- ♦ środków uzyskanych w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich.

---

10. Monitoring i ewaluacja wdrożonej Strategii

Jednym z narzędzi polityki społecznej jest opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, czyli stworzenie szeroko ujmowanego zespołu działań realizowanych na różnych szczeblach instytucjonalnych i z wykorzystaniem różnych środków. Celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest poprawa sytuacji osób dotkniętych problemami, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, a tym samym uchronieniem ich przed wykluczeniem społecznym. Cele strategii powinny być wyrazem dążeń i aspiracji lokalnej społeczności do usunięcia zagrożeń, rozwiązywania problemów, wykorzystywania szans tkwiących w potencjalnie ludzkim, dlatego też ważnym było włączenie mieszkańców gminy Polanka Wielka w tworzenie dokumentu. Uwzględnienie opinii publicznej na temat poszczególnych sektorów, umożliwiło sprecyzowanie działań.

Strategia jest dokumentem pozwalającym na zaplanowanie najbliższych zmian oraz tych bardziej odległych. Prezentowany dokument opiewać ma na sześć lat. Wyznaczone kierunki działań oraz propozycja zadań do realizacji będzie wymagała uaktualnienia. Po dwóch latach od wdrożenia Strategii w życie zaleca się przeprowadzenie ewaluacji mid-term, która poddaje analizie, m.in. osiągnięte na tym etapie rezultaty oraz dokonuje pierwszej oceny jakości realizacji strategii (badanie aktualnego kontekstu; jej wyniki mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji programu oraz aktualizacji przyjętych założeń). Dzięki tej ewaluacji będzie można zaplanować oraz uaktualnić zadania na kolejne cztery lata. Uzupełnieniem powinna zostać ewaluacja ex-post przeprowadzana po zakończeniu realizacji Strategii.

Spis tabel

Tabela Błąd! Nie określono sekwencji. Porównanie powierzchni gmin powiatu oświęcimskiego	19
Tabela 2. Struktura ludności gminy Polanka Wielka	21
Tabela 3. Ilość rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Polanka Wielka	25
Tabela 4. Ilość rodzin objętych pomocą społeczną w gminie Polanka Wielka z podziałem na występujące problemy społeczne	26
Tabela 5. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa	29
Tabela 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	30
Tabela 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezrobocia	32
Tabela 8. Informacje o bezrobociu w gminie Polanka Wielka	33
Tabela 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	34
Tabela 10. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu niepełnosprawności	35
Tabela 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu przemocy w rodzinie	37
Tabela 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu	41
Tabela 13. Usługi pomocy społecznej w latach 2013-2015	42
Tabela 14. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	46
Tabela 15. Popelniane przestępstwa	47

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności gminy Polanka Wielka	20
Wykres 2. Demografia uwzględniająca płeć mieszkańców	21
Wykres 3. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2013 – 2015	26
Wykres 4. Informacje o stanie bezrobocia w 2013 i 2015 roku	33
Wykres 5. Zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności	36
Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	39
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego	43
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci pracy socjalnej	44
Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy w postaci kontraktu socjalnego	45

Przewodniczący Rady

Daniel Gałgan